

॥ अथ श्रीसाईसच्चरित ॥ अध्याय ३६ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरुभ्यो नमः॥ श्रीकुलदेवतायै नमः॥
श्रीसीतारामचंद्राभ्यां नमः॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथाय नमः॥ आतां गताध्यायानुसंधान। रम्य
चौर्यकथानिरूपण। दिधलें होतें आश्वासन। दत्तावधान व्हा तया॥१॥ कथा नव्हे हें

स्वानंदजीवन। पितां वाढेल तृष्णा दारुण। तियेचेंही कराया शमन। कथांतर कथन होईल॥२॥ जेणें श्रवणें
सुखावे श्रोता। ऐसी रसाळ ती ही कथा। निवारे संसारश्रांतव्यथा। सुखावस्था आतुडे॥३॥ निजहित
साधावयाची कामना। असेल जया सभाग्याच्या मना। तयानें साईकथानिरूपणा। सादर श्रवणा असावें॥४॥
संतमहिमा अपरंपार। कवणा न वर्णवे साचार। तेथें काय माझा अधिकार। जाणीव साचार ही मजला॥५॥
इतुक्या पुरे वक्त्याचें मीपण। साई लाघवी घेऊनि आपण। कोणाहीकरवीं निजगुणकथन। करवी श्रवण
निजभक्तां॥६॥ तो हा परात्परसरोवरहंस। ^१हंसःसोहंवृत्ति-उदास। ब्रह्म-^२मुक्तसेवनोल्लास। ^३असमसाहस
जयास॥७॥ जया नसतां नांव गांव। अंगीं अपरंपार वैभव। क्षणें करील रंकाचा राव। ^४भुकुटीलाघव हें
ज्याचें॥८॥ तो हा तत्त्वज्ञानावतार। दावी साक्षित्वें साक्षात्कार। नामानिराळा राहुनी दूर। घडवी प्रकार
नानाविध॥९॥ तो जयावरी करी कृपा। दावी तया विविधरूपा। अघटित घटना रची अमूपा। प्रौढप्रतापा

१. मी तोच तो, तो तोच मी २. ब्रह्मरूप मोत्यांचा चारा ३. अत्यंत ४. कटाक्षलीला

परिसा त्या ॥१०॥ तया जे जे आकळिती ध्यानें। अथवा गाती प्रेमळ भजनें। पडों नेदी तयांचें उणें। सांभाळी पूर्णपणें तयांतें ॥११॥ आवड निजकथांची बहुत। म्हणोनि आठव देई 'अनवरत। करोनि श्रोत्यावक्त्यांचें निमित्त। पुरवी मनोरथ भक्तांचे ॥१२॥ परमार्थाचा पूर्ण अभिमानी। प्रपंचावर सोडोनि पाणी। जयानें जोडिला चक्रपाणी। अनंत प्राणी उद्धरिले ॥१३॥ देशीं विदेशीं जयातें भजत। भक्तिध्वज जयाचा फडकत। दीना दुबळ्या 'पालवीत। कामना पुरवीत सकळांच्या ॥१४॥ असो आतां हें परम पवित्र। परीसा सादर साईचरित्र। श्रोत्यावक्त्यांचें श्रोत्र वक्त्र। पावन सर्वत्र होवोत ॥१५॥ गोमांतकस्थ दोघे गृहस्थ। आले साईदर्शनार्थ। दोघेही साईचरणीं विनटत। होऊनि आनंदित दर्शनें ॥१६॥ दोघे जरी बरोबर येत। साई दक्षिणा एकासींच मागत। पंधरा रुपये दे मज म्हणत। तो मग ते देत आनंदें ॥१७॥ दुजियापाशीं कांहीं न मागतां। आपण होऊनि 'पसतीस देतां। साई तात्काळ ते अव्हेरितां। अति आश्चर्यता तयातें ॥१८॥ ऐसिया तया समयातें। 'माधवरावही तेथेंच होते। पाहुनीयां त्या 'विषमतेतें। पुसती साईतें तें परिसा ॥१९॥ बाबा ऐसें कैसें करितां। दोघे स्नेही बरोबर येतां। एकाची दक्षिणा मागुनी घेतां। परततां देतां स्वयें दुजा ॥२०॥ संतांपासीं कां ही विषमता। आपण होऊनि एका मागतां। स्वेच्छें कोणी देतां परततां। हिरमोड करितां तयाचा ॥२१॥ अल्पवित्तीं धरितां प्रीती। बहुतालागीं निर्लोभ वृत्ती। असतो मी जरी आपुले स्थिती। ऐसी न रीती आचरितों ॥२२॥ "शाम्या तुजला ठाऊक नाहीं। मी तो कोणाचें कांहीं न घेई।

५. निरंतर ६. बोलावीत. ७. पस्तीस रुपये ८. माधवराव देशपांडे म्हणजे बाबांचा शामा ९. भेदवृत्तीस

१०येणें मागे ११मशीदआई। ऋणमुक्त होई देणारा ॥२३॥ मजला काय आहे घर। किंवा माझा आहे संसार। जे मज लागे वित्ताची जरूर। मी तों निर्घोर १२सर्वापरी ॥२४॥ परी ऋण वैर आणि हत्या। कल्पान्तीही न चुकती १३कर्त्या। देवी नवसिती गरजेपुरत्या। मज १४उद्धरित्या सायास ॥२५॥ तुम्हांस नाही त्याची काळजी। वेळेपुरती करितां १५अजीजी। १६अनृणी जो भक्तांमाजी। तया मी राजी सदैव ॥२६॥ आरंभीं हा १७अकिंचन तयासी। १८पंधरा देतांच केलें नवसासी। पहिला १९मुशाहिरा देईन देवासी। भूल तयासी पडली पुढें ॥२७॥ पंध्रांचे तीस झाले नंतर। तिसांचे साठ, साठांचे शंभर। दुप्पट चौपट वाढतां पगार। बळावला २०विसर अत्यंत ॥२८॥ होतां होतां जाहले सातशें। पातले यथें निजकर्मवशें। तेव्हां मीं माझे पंधरा हे ऐसे। दक्षिणामिषें मागितले ॥२९॥ “आतां एक दुसरी २१गोठी। फिरतां एकदां समुद्रकांठीं। लागली एक हवेली मोठी। बैसलों ओटीवर तियेच्या ॥३०॥ हवेलीचा ब्राह्मण मालक। होता कुलीन मोठा धनिक। केलें स्वागत प्रेमपूर्वक। यथेष्ट अन्नोदक अर्पुनी ॥३१॥ तेथेंच एका फडताळापासीं। स्वच्छ सुंदर जागा खाशी। दिधली मजला निजावयासी। निद्रा मजसी लागली ॥३२॥ पाहुनी झोंप लागली सुस्त। दगड सारुनि फोडिली भिंत। खिसा माझा कातरिला नकळत। नागविलें समस्त मज त्यानें ॥३३॥ जागा होतां हें जंव कळलें। एकाएकीं रडूं कोसळलें। रुपये तीस हजार गेले। मन हळहळले अत्यंत ॥३४॥ त्या तों होत्या अवघ्या नोटा।

१०. कोणापासून येणे ठरलेली रक्कम ११. मशिदीची अधिष्ठात्री देवता १२. सर्व प्रकारे १३. करणाऱ्याला १४. भक्तोद्धार करणाऱ्या मला १५. अतिनम्रपणे केलेली विनवणी १६. ज्याला ऋण नाही तो १७. गरीब, द्रव्यहीन १८. पंधरा रुपये १९. पगार २०. विस्मरण २१. गोष्ट

होतां ऐसा अवचित तोटा। भरला माझे हृदयीं धडका। ब्राह्मण उलटा समजावी॥३५॥ गोड न लागे
 अन्नपाणी। होऊनि ऐसा दीनवाणी। पंधरा दिवस तेच ठिकाणीं। राहिलों बैसूनि ओटीवर॥३६॥ पंधरावा
 दिवस संपतां। सवाल करीत रस्त्यानें फिरतां। फकीर एक आला अवचितां। मज रडतांना पाहिलें॥३७॥
 पुसे तो मज दुःखाचें कारण। केलें म्यां तें समस्त निवेदन। तो म्हणे हें होईल निवारण। करिशील सांगेन मी
 तैसें॥३८॥ फकीर एक तुज सांगेन। देईन त्याचें ठावठिकाण। तयालागीं जाईं तूं शरण। तो तुज देईल धन
 तुझे॥३९॥ परी मी सांगें तें आचरें व्रत। इच्छितार्थप्राप्तीपर्यंत। त्याग तुझा आवडता पदार्थ। तेणें तव कार्यार्थ
 साधेल॥४०॥ ऐसें करितां फकीर भेटला। पैका माझा मजला मिळाला। मग मीं तो ^{२२}वाडा सोडिला।
^{२३}किनारा धरिला पूर्ववत॥४१॥ मार्ग क्रमितां लागली ^{२४}नाव। होई न तेथें मज शिरकाव। तों एक शिपाई
 सुस्वभाव। देई मज ठाव नावेंत॥४२॥ लागोनि सुदैवाचा वारा। आली नाव ती परतीरा। गार्डीत बैसलों आलों
 जंव घरा। दिसली या नेत्रां मशीदमाई”॥४३॥ येथें बाबांची गोष्ट सरली। पुढें शामासी आज्ञा झाली।
 घेऊनि जाईं ही पाहुणे मंडळी। जेवूं त्यां घालीं घरासी॥४४॥ असो, पुढें पात्रें वाढिलीं। माधवरावांस
 जिज्ञासा झाली। पाहुण्यालागीं पृच्छा केली। गोष्ट ती पटली कीं तुम्हां॥४५॥ पाहूं जातां वास्तविक।
 साईबाबा इथले स्थायिक। नाहीं समुद्र नाव नाविक। तयां हें ठाऊक केव्हांही॥४६॥ कैचा ब्राह्मण कैचीं
 हवेली। जन्म गेला वृक्षाचे तळीं। कोटूनि एवढी संपत्ति आणिली। जी मग चोरिली चोरानें॥४७॥ म्हणोनि ही

२२. हवेली २३. समुद्रकाठ २४. गलबत, आगबोट

गोष्ट निवेदिली। तीही तुम्ही येतांच आरंभिली। येणें मिषें तुम्हांसी पटविली। वाटे घडलेली पूर्वकथा ॥४८॥
 तेव्हां पाहुणे होऊनि सद्गद। म्हणाले साई आहेत ^{२५}सर्वविद। परब्रह्म-अवतार निर्द्वंद्व। अद्वैत अभेद
 व्यापक ॥ ४९ ॥ तयांनीं जी कथिली आतां। अक्षरें अक्षर ती आमुचीच कथा। चला हें गोड भोजन सरतां।
 कथितों सविस्तरता तुम्हांतें ॥५०॥ बाबा जें जें बोलूनि गेले। तें तें सर्वचि कीं घडलेलें। ओळख नसतां त्यां कैसें
 कळलें। म्हणुनी सगळें अघटित हें ॥५१॥ असो पुरें होतां भोजन। माधवरावासहवर्तमान। चालले असतां
 तांबूलचर्वण। कथानिरूपण आरंभिलें ॥५२॥ वदे दोघांमाजील एक। घांटचि माझा मूळ मुलुख। परी त्या
 समुद्रपट्टीचा देख। होता अन्नोदकसंबंध ॥५३॥ तदर्थ गेलों गोमांतकांत। नोकरी मिळवावी आलें मनांत।
 आराधिला तत्प्रीत्यर्थ दत्त। नवसिला अत्यंत आदरें ॥५४॥ देवा कुटुंबरक्षणार्थ। नोकरी करणें आहे प्राप्त।
 तरी होऊनि कृपावंत। देई ती, लागत पायांस ॥५५॥ अद्यप्रभृति अल्पावकाशीं। जरी तूं निजब्रीद राखिशी।
 प्राप्ति जी होईल प्रथम मासीं। समग्र तुजसी अर्पीन ॥५६॥ भाग्यें दत्त प्रसन्न झाला। अल्पावकाशीं नवसा
 पावला। रुपये पंधरा पगार मजला। मिळूं लागला आरंभीं ॥५७॥ पुढें साईबाबांनीं वर्णिली। तैशीच माझी
 बढती जाहली। ^{२६}सय नवसाची समूळ बुजाली। ती मज दिधली ये रीती ॥५८॥ कोणास वाटेल घेतली
 दक्षिणा। दक्षिणा नव्हे ती फेडिलें ऋणा। दिधलें येणें मिषें मज स्मरणा। अत्यंत पुराण्या नवसाचे ॥५९॥
 तात्पर्य साई द्रव्य न याचीत। निजभक्तांसही याचूं न देत। अर्थ हा नित्य अनर्थ मानीत। भक्तां न पाडीत

तन्मोहीं ॥६०॥ म्हाळसापतीसारिखा भक्त । सदा साईपदीं अनुरक्त । जरी संकटें चालवी चरितार्थ । तथा न लव अर्थ जोडूं दे ॥६१॥ स्वयें साई लोकां अनेकदां । दक्षिणामिषें आलेली संपदा । वांटी, परी कपर्दिक कदा । देई न आपदात्रस्ता त्या ॥६२॥ तोही मोठा बाणेदार । जरी साई ऐसा उदार । कधीं न तेणें पसरिला कर । याचनातत्पर होउनी ॥६३॥ सांपत्तिक स्थिति निकृष्ट । परी वैराग्य अति उत्कृष्ट । वेठी गरिबीचेही कष्ट । अल्पसंतुष्ट सर्वदा ॥६४॥ एकदां एक दयाळू व्यापारी । 'हंसराज' अभिधानधारी । म्हाळसापतीस कांहींतरी । द्यावेंसें अंतरीं वाटलें ॥६५॥ पाहुनी गरिबीचा संसार । करावा शक्य तो उपकार । लावावा कांहीं हातभार । सहज सुविचार हा स्फुरला ॥६६॥ ऐसी जरी तथाची अवस्था । इतर कोणीही देऊं जातां । तेंही नावडे साईनाथा । द्रव्यीं उदासता आवडे ॥६७॥ मग तो व्यापारी काय करी । द्रवुनी त्या भक्तार्थ अंतरीं । दोघेही समक्ष असतां दरबारीं । द्रव्य सारीत त्याकरीं ॥६८॥ होऊनियां अति विनीत । म्हाळसापती करी तें परत । म्हणे साईचिया आज्ञेविरहित । मजला न करवत स्वीकार ॥६९॥ भक्त नव्हता हा पैशाचा । मोठा भुकेला परमार्थाचा । पदीं विनटला कायावाचा । प्रेमळ मनाचा निःस्वार्थी ॥७०॥ हंसराज साईतें विनवी । साई एका कवडीस न शिववी । वदे मद्भक्तांही द्रव्य न भुलवी । वित्ताच्या वैभवीं न गवे तो ॥७१॥ पुढें मग तो दुसरा पाहुणा । म्हणे माझ्याही पटल्या खुणा । परिसा करितों समग्र कथना । येईल श्रवणा उल्हास ॥७२॥ पस्तीस वर्षांचा माझा ब्राह्मण । निरालस आणि विश्वासू पूर्ण । दुदैवें बुद्धिभ्रंश होऊन । करी तो हरण मम ठेवा ॥७३॥ माझिया घराच्या

भिंतीत। फडताळ आहे बसविलें आंत। तेथील चिरा सारूनि ^{२७}अलगत। पाडिलें नकळत छिद्र तया॥७४॥
बाबा वर जें फडताळ वदले। त्यासचि त्यानें छिद्र पाडिलें। तदर्थ भिंतीचे चिरे काढिले। सर्वा निजलेले
ठेवून॥७५॥ पुढें बाबा आणीक वदले। रुपये माझे चोरूनि नेले। तेंही अवघें सत्यत्वं भरलें। पुडकें नेलें
नोटांचें॥७६॥ तीस हजारचि त्यांची किंमत। न कळे बाबांस कैसें अवगत। श्रमसंपादित जातां वित्त। बसलों
मी रडत अहर्निश॥७७॥ शोध लावितां थकली मती। न कळे कैशी करावी गती। पंधरा दिवस ^{२८}चिंतावर्ती।
पडलों निर्गती लागेना॥७८॥ एके दिवशीं ओटीवर। बसलों असतां अति दिलगीर। वाटेनें चालला एक
फकीर। सवाल करीत करीत॥७९॥ पाहुनी मज खिन्नवदन। फकीर पुसे खेदाचें कारण। मग मीं करितां
साद्यंत निवेदन। सांगे निवारण तो मज॥८०॥ राहाता* तालुक्यास। शिरडी नामक एका गांवास। करी
साई अवलिया वास। करीं तयास तूं नवस॥८१॥ आवड तुझी जयावर। तयाचें सेवन वर्ज्य कर। 'दर्शन तुमचें
होईतोंवर। वर्जिलें' साचार वद तयां॥८२॥ ऐसें मज फकीरें कथितां। अन्न वर्जिलें क्षण न लागतां।
वदलों 'बाबा चोरी मिळतां। दर्शन होतां सेवीन तें'॥८३॥ पुढें एकचि पंधरवडा गेला। नकळे काय
आलें मनाला। ब्राह्मण आपण होऊनि आला। ठेवा दिधला मज माझा॥८४॥ म्हणे माझी बुद्धी चळली।
तेणें ही ऐसी कृती घडली। आतां पार्यो डोई ठेविली। 'क्षमा मीं केली' ऐसें वदा॥८५॥ असो पुढें झालें
गोड। साईदर्शनी उदेली आवड। तेंही आज पुरविलें कोड। धन्य ही जोड भाग्याची॥८६॥ असतां खिन्न

२७. अगदी हळू २८. चिंतेच्या भोवऱ्यात * पूर्वीचे कोपरगांव

दुःखी संकटीं। बसलों असतां आपुले ओटीं। आला जो मम सांत्वनासाठीं। पुनरपि भेटी न तयाची॥८७॥
जया माझी कळकळ पोटीं। जेणें कथिली साईची गोठी। जेणें दाविली शिरडी बोटीं। पुनरपि भेटी
न तयाची॥८८॥ जयाची मज अवचित गांठी। सवाल घालीत आला जो वाक्पुटीं। नवस करवुनी गेला
शेवटीं। पुनरपि भेटी न तयाची॥८९॥ तोच फकीर वाटे साचा। साईच हा अवलिया तुमचा। लाभ आम्हां
निजदर्शनाचा। द्यावया लांचावला स्वयें॥९०॥ कोणी कांहीं घेऊं लांचावती। मज या दर्शनीं इच्छाही
नव्हती। फकीर आरंभी करी प्रवृत्ति। वित्तप्राप्तीप्रीत्यर्थ॥९१॥ तेंही वित्त जयाच्या नवसें। प्राप्त
झालें अप्रयासें। तो काय माझ्या या पसतिसें। लांचावे ऐसें न घडेच॥९२॥ उलट आम्ही अज्ञान नर।
आम्हां करावया परमार्थतत्पर। आमुच्या कल्याणीं झटे निरंतर। आणी वाटेवर या मिषें॥९३॥ एतदर्थचि
हा अवतार। ना तों आम्ही अभक्त पामर। होता कैचा हा भव पार। करा कीं विचार स्वस्थपणें॥९४॥
असो चोरी मिळाल्यावर। झाला मज जो हर्ष फार। परिणामीं पडला नवसाचा विसर। मोह दुर्धर
वित्ताचा॥९५॥ पुढें पहा एक दिवस। असतां कुलाब्याचे बाजूस। स्वप्नीं पाहिलें मीं साईस। तैसाच
शिरडीस निघालों॥९६॥ समर्थे कथिला निजप्रवास। मनाई नावेंत चढावयास। शिपायानें करितां
प्रयास। चुकला सायास तें सत्य॥९७॥ या तों सर्व माझ्या अडचणी। पातलों जेव्हां नावेच्या ठिकाणीं।
खरेंच एक शिपाई कोणी। करी मनधरणी मजसाठीं॥९८॥ तेव्हांच नावेचा अधिकारी। आरंभीं जरी

मज धिक्कारी। देऊनि मज ^{३०}वाव नावेवरी। केलें आभारी मज तेणें ॥१९॥ शिपाईही अगदीं अनोळखी। म्हणे यांची माझी ओळखी। म्हणोनि आम्हां कोणी न रोखी। बैसलों सुखी नावेंत ॥१००॥ ऐसी ही नावेची वार्ता। तैशीच ती शिपायाची कथा। आम्हांसंबंधें घडली असतां। घेती निजमाथां साई हे ॥१०१॥ पाहुनी ऐसी अद्भुत स्थिती। कुंठित होते माझी मती। वाटे मज इत्थंभूत जगतीं। भरले असती हे साई ॥१०२॥ नाहीं अणुरेणूपुरती। जागा ययांच्यावीण रिती। आम्हांस जैसी दिधली प्रचीती। इतरांही देतील तैशीच ॥१०३॥ आम्ही कोण, वास्तव्य कोठें। केवढें आमुचें भाग्य मोठें। ओढूनि आम्हांस नेटेंपाटें। आणिलें वाटेवर हें ऐसें ॥१०४॥ काय आम्हीं नवस करावा। काय आमुचा ठेवा चोरावा। काय नवसफेडीचा नवलावा। ठेवाही मिळावा आयता ॥१०५॥ काय आमुचें भाग्य गहन। नाहीं जयाचें पूर्वीं दर्शन। नाहीं चिंतन नाहीं श्रवण। तयाही स्मरण आमुचें ॥१०६॥ मग तयाचिया संगतींत। वर्षानुवर्षे जे जे विनटत। जे जे अहर्निश तत्पद सेवित। भगवद्भक्त ते धन्य ॥१०७॥ जयांसंगें साई खेळले। हंसले, बैसले, बोलले, चालले। जेवले, पहुडले, ^{३१}रागेजले। ^{३२}भाग्यागळे ते सर्व ॥१०८॥ कांहींही न घडतां आम्हांहातीं। इतुके आम्हां जें कळवळती। तुम्हांतेंही नित्य संगती। भाग्यस्थिती धन्य तुमची ॥१०९॥ वाटे तुमच्या पुण्यार्जित सत्कृती। धारण करवुनी मनुष्याकृती। तुम्हींच परम भाग्यवंतीं। आणविली ही मुती शिरडींत ॥११०॥ अनंत पुण्याईच्या कोडी। तेणें आम्हां लाधली शिरडी। वाटे श्रीसाईच्या दर्शनपरवडी। करावी कुरवंडी सर्वस्वीं ॥१११॥ साई सज्जन स्वयें

अवतार। महा-वैष्णवसा आचार। ज्ञानद्रुमाचा कोंभचि साचार। शोभे हा भास्कर चिदंबरीं॥११२॥
 असो, आमुची ही पुण्याई। म्हणोनि भेटे ही मशीदआई। नवस आमुचे फेडूनि घेई। दर्शन देई सर्वेच॥११३॥
 आम्हां हाच आमुचा दत्त। एणेंचि आज्ञापिलें तें व्रत। एणेंचि आम्हां बैसविलें नावेंत। दर्शना शिरडींत
 आणिलें॥११४॥ ऐसी सर्वव्यापकतेची। निजसर्वातर्यामित्वाची। दिधली साईनीं जाणीव साची।
 साक्षित्वाची सर्वत्र॥११५॥ पाहोनियां सस्मित मुख। झालें मनीं परम सुख। प्रपंचीं विसरे प्रपंचदुःख।
 न समाये हरिख परमार्थीं॥११६॥ होणार होवो प्रारब्धगतीं। ऐसी व्हावी निश्चित मती। साईचरणीं अखंड
 प्रीती। राहो ही मूर्ती नित्य नयनीं॥११७॥ अगाध अगम्य साईलीला। सीमा नाही उपकाराला। वाटे
 तुम्हांवरूनि दयाळा। ओंवाळावा हा देह॥११८॥ असो, आतां एका कथांतर। सावधान होऊनि क्षणभर। साई
 मुखीं वदले जें अक्षर। तें तों निर्धार ब्रह्मलेख॥११९॥ सखाराम औरंगबादकर। निवासस्थान सोलापूर
 शहर। पुत्रसंतानालागीं आतुर। पातलें कलत्र शिरडीस॥१२०॥ साईबाबा संत पवित्र। ऐकूनि त्यांचें
 अगाध चरित्र। सर्वे घेऊनि सापत्नपुत्र। आली सत्पात्रदर्शना॥१२१॥ सत्तावीस वर्षे न्हातां। गेलीं परी
 न संतानवार्ता। थकली देवदेवी नवसितां। निराश चित्ता जाहली॥१२२॥ असो, ऐसी ती सुवासिनी।
 हेतु धरूनि बाबांचे दर्शनीं। आली ऐसी शिरडीलागुनी। विचार मनीं उद्भवला॥१२३॥ बाबा
 सदा भक्तजनवेष्टित। कैसे मज सांपडती निवांत। कैसे कथिजेल माझें हृद्गत। म्हणोनि संचित
 जाहली॥१२४॥ उघडी मशीद उघडें अंगण। बाबांभोवती सदा भक्तगण। कैसा मिळेल निवांत क्षण।

आर्तनिवेदन व्हावया ॥१२५॥ ती आणि तिचा सुत। नाम जयाचें विश्वनाथ। राहिले दोन महिनेपर्यंत। सेवा करीत बाबांची ॥१२६॥ एकदां माधवरावां विनवणी। विश्वनाथ अथवा कोणी। बाबांपाशीं नाहीं पाहुनी। करी ती कामिनी ती परिसा ॥१२७॥ तुम्ही तरी पाहुनी अवसर। माझिया मनींचें हें हार्द। पाहुनी बाबा शांतस्थिर। घाला कीं कानावर तयांचे ॥१२८॥ तेही जेव्हां असती एकले। नाहीं भक्तपरिवारें वेढिले। तेव्हांच कीं हें सांगा वहिलें। कोणीं न ऐकिलें जाय असें ॥१२९॥ माधवराव प्रत्युत्तर करिती। मशीद ही तों कधीं न रिती। कोणी ना कोणी दर्शनार्थी। येतचि असती निरंतरी ॥१३०॥ साईचा हा दरबार खुला। यथें मज्जाव नाहीं कुणाला। तथापि ठेवितों सांगुनी तुजला। आण कीं खुलासा हा ध्यानीं ॥१३१॥ प्रयत्न करणें माझें काम। यशदाता मंगलधाम। अंतीं तोचि देईल आराम। चिंतेचा उपशम होईल ॥१३२॥ तूं मात्र बैस घेऊनि हातीं। नारळ एक आणि उदबत्ती। सभामंडपीं दगडावरती। बाबा जेवूं बैसती तैं ॥१३३॥ मग मी भोजन झालियावरती। पाहीन जेव्हां आनंदित वृत्ती। खुणावीन कीं तुजप्रती। तेव्हांच वरती यावें त्वां ॥१३४॥ असो; ऐसें करितां करितां। प्राप्त घडीचा योग येतां। एकदां साईचें भोजन उरकतां। पातली अवचिता ती संधी ॥१३५॥ साई आपुले हस्त धूतां। माधवराव वस्त्रानें पुसतां। आनंदवृत्तीमध्ये असतां। ते काय करितात पहावें ॥१३६॥ प्रेमोल्लासें माधवरावांचा। बाबा तंव घेती गालगुच्चा। ऐसिये संधीचा देव-भक्तांचा। संवाद वाचा प्रेमाचा ॥१३७॥ माधवराव विनयसंपन्न। परी रागाचा आव दावून। विनोदें म्हणती बाबांलागून। हें काय लक्षण बरें का ? ॥१३८॥ नलगे ऐसा देव खट्याळ। गालगुच्चे जो घेई प्रबळ। आम्ही काय तुझे ओशाळ

सलगीचें फळ हें काय? ॥१३९॥ तंव बाबा प्रत्युत्तर देत। कधीं अवघ्या बहात्तर पिढींत। लाविला रे म्यां तुज हात। असे कां स्मरत पहा बरें ॥१४०॥ तंव बोलती माधवराव। आम्हां पाहिजे ऐसा देव। देईल जो भुके सदैव। मिठाई अभिनव खावया ॥१४१॥ नलगे आम्हां तुझा मान। अथवा स्वर्गलोकींचें विमान। जागो तुझिये पार्यां इमान। इतुकेंचि दान देई मज ॥१४२॥ तंव बाबा लागले बोलों। एतदर्थचि मी येथें आलों। तुम्हांस खाऊं घालूं लागलों। लागला^{३३} लोलो मज तुमचा ॥१४३॥ इतुकें होतां कठड्यापारशीं। बाबा बैसतां निजासनासी। माधवराव करितां खुणेसी। बाई निजकार्यासी सावध ॥१४४॥ खूण होतांच तात्काळ उठली। लगबगीनें पायऱ्या चढली। बाबांचिया सन्मुख आली। नम्र झाली सविनय ॥१४५॥ तात्काळ चरणीं अर्पिलें श्रीफळ। वंदिले मग चरणकमळ। बाबांनीं निजहस्तें तो नारळ। हाणितला सबळ कठड्यावरी ॥१४६॥ म्हणती शामा हा काय म्हणतो। नारळ फारचि रे गुडगुडतो। शामा मग ती संधी साधतो। काय वदतो बाबांस ॥१४७॥ माझिये पोटीं असेंच गुडगुडो। बाई ही मनीं म्हणे तें घडो। अखंड मन तव चरणीं जडो। कोडें उलगडो तियेचें ॥१४८॥ पाहीं तिजकडे कृपादृष्टीं। टाक तो नारळ तिचे ओटीं। तुझिया आशीर्वादे पोटीं। बेटा-बेटी उपजोत ॥१४९॥ तंव बाबा तया वदती। “काय नारळें पोरें होतीं। ऐशा कैशा वेड्या समजुती। चळले वाटती जनलोक” ॥१५०॥ शामा वदे आहे ठाऊक। तुझिया बोलाचें कौतुक। लेंडार मागें लागेल आपसुख। ऐसा अमोलिक बोल तुझा ॥१५१॥ परी तूं सांप्रत धरिशी भेद।

नेदिशी खरा आशीर्वाद। उगाच घालीत बैससी वाद। नारळप्रसाद देई तिस॥१५२॥ “नारळ फोड” बाबा वदत। शामा वदे टाक पदरांत। ऐसी बरीच होतां हुज्जत। हारीस येत तंव बाबा॥१५३॥ म्हणती “होईल जा रे पोर”। शामा म्हणे “कधी” दे उत्तर। वदतां “बारा महिन्यांनंतर”। नारळ ताडकन फोडिला॥१५४॥ अर्धभाग दोघी सेविला। अर्ध राहिला बाईतें दिधला। माधवराव वदे बाईला। माझिया बोला तूं साक्षी॥१५५॥ बाई तुज आजपासून। बारा महिने नव्हतां पूर्ण। जाहलें नाहीं पोटीं संतान। काय मी करीन तें परिस॥१५६॥ ऐसाच नारळ डोकींत घालून। या देवाला मशिदीमधून। मी न जरी लावीं काढून। तरी न म्हणवीन माधव॥१५७॥ ऐसा देव न मशिदींत। ठेवूं देणार वदतो खचित। येईल वेळीं याची प्रचीत। निर्धार निश्चित हा मान॥१५८॥” ऐसें मिळतां आश्वासन। बाई मनीं सुखायमान। पार्यीं घालोनि लोटांगण। गेली स्वस्थमन निजग्रामा॥१५९॥ पाहुनी शामा नित्यांकित। रक्षावें भक्तमनोगत। साई प्रेमरज्जुनियंत्रित। आला न किंचित कोप तया॥१६०॥ खरें कराया भक्तवचन। प्रणतपाळ करुणाघन। साई दयाळ भक्ताश्वासन। लडिवाळपण पुरवीत॥१६१॥ शामा आपुला लाडका भक्त। लडिवाळ नेणे युक्तायुक्त। संत भक्तसंकल्प पुरवीत। हेंच निजव्रत तयाचें॥१६२॥ असो, भरतां बारा मास। कृतनिर्धार नेला तडीस। तीनचि महिने होतां बोलास। पातलें गर्भास संतान॥१६३॥ भाग्यें जाहली पुत्रवती। पांचां महिन्यांचें बाळ संगती। घेऊनि आली शिरडीप्रती। पतिसमवेती दर्शना॥१६४॥ पतीनेंही आनंदोनी। साईसमर्थचरण वंदोनी। पार्यीं पंचशत रुपये अर्पुनी। कृतज्ञ निज मनीं जाहला॥१६५॥

बाबांचा वारू श्यामकर्ण। तयाचें सांप्रत वसतिस्थान। तयाच्या भिंती घेतल्या बांधून। रुपये लावून हेच पुढें॥१६६॥ म्हणोनि ऐसा साई ध्यावा। साई स्मरावा साई चिंतावा। हाच हेमाडा निज विसांवा। करी न धांवाधांवा कुठें॥१६७॥ निज नाभींत असतां ^{३४}जवादी। किमर्थ भ्रमावें बिदोबिदीं। अखंड विनटत साईपदीं। हेमाड निरवधि सुख लाहे॥१६८॥ पुढील अध्याय याहुनी रसाळ। कैसे बाबांसी भक्त प्रेमळ। मशिदींतून चावडीजवळ। मिरवीत सकळ आनंदें॥१६९॥ तैसीच बाबांच्या हंडीची कथा। प्रसाददान विनोदवार्ता। पुढील अध्यार्यां परीसिजे श्रोतां। चढेल उल्हासता श्रवणास॥१७०॥ स्वस्ति श्रीसंतसज्जनप्रेरिते। भक्तहेमाडपंतविरचिते। श्रीसाईसमर्थसच्चरिते। साईसर्वव्यापकता तदाशीर्वचनसाफल्यता नाम षट्त्रिंशत्तमोऽध्याय संपूर्णः॥

॥ श्रीसद्गुरूसाईनाथार्पणमस्तु। शुभं भवतु ॥